

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 25.02.2019
Vår ref.: 201900607-7
Arkiv: 008
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Elisabeth Bruusgaard
22959993/ ebr@nve.no

Hørings svar fra NVE - høring av direktivene 2018/2001 (fornybar energi), 2018/2002 (energieffektivisering) og forordning 2018/1999 (styringssystem)

NVE vil med dette gi høringsinnspill på utvalgte tema med særlig relevans for Norge. NVE viser til vår uttalelse av 17.3.2017 til kommisjonens forslag til vinterpakken.

1. Fornybardirektivet

Åpning av støttesystemer

Det foreslås en videreføring av nasjonale støtteordninger for å fremme vekst i fornybar energi, basert på at statsstøttereguleringen sikrer markedsbaserte løsninger. Direktivet slår fast at medlemsland skal ha rett til å bestemme i hvilken grad de ønsker å åpne sine støttesystemer opp for fornybar kraftproduksjon i andre medlemsland. Innen 2023 skal Kommisjonen evaluere i hvilken grad åpning av støttesystemer mot andre medlemsland har blitt implementert, og om det er behov for å innføre en plikt om å åpne opp støttesystemer mot andre medlemsland med sikte på 5 prosent åpning innen 2025 og 10 prosent innen 2030.

Hvis åpning av støttesystemer blir obligatorisk fra 2025, vil det kunne innebære at både norske og utenlandske aktører kan bygge ny produksjonskapasitet i Norge med støtte fra medlemsland i EU, under forutsetning av at det foreligger en bilateral avtale. Etter elsertifikatordningen, som ikke gir støtte til ny fornybar produksjon etter 31.12.2021 vil ikke Norge ha noen støtteordning for fornybar kraftproduksjon som kan åpnes opp mot andre land.

Med Europas beste vind- og vannressurser har Norge mange kostnadseffektive prosjekter tilgjengelig allerede i dag. EUs betydelige behov for mer fornybar kraft kan føre til betydelig interesse for utbygging av fornybar kraft i Norge både på land og til havs. Dette kan igjen bety videreføring av omfattende konsesjonsbehandling av fornybar energi, og økt press på norsk natur og kraftinfrastruktur. Eventuell ny utbygging i Norge må ses i sammenheng med utviklingen i våre naboland, overføringskapasitet, miljøbelastning og etterspørsel.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

NVE mener det er viktig å undersøke hva en slik åpning av støtteordninger kan bety for Norge. Det er også viktig å tidlig avklare hvordan systemkostnader skal fordeles ved økt fornybarutbygging i Norge utløst av støtte fra et annet medlemsland.

Opprinnelsesgarantier og varedeklarasjon

Ordningen med opprinnelsesgarantier videreføres, utvides og styrkes. Ordningen utvides til også å gjelde for fornybar gass samt varme- og kjøling. Dersom fornybardirektivet vurderes EØS-relevant, kan utvidelsen utløse behov for revisjon av forskrift om opprinnelsesgarantier i Norge.

Opprinnelsesgarantier skal utstedes til produsenter av fornybar energi som ber om det, men medlemsland kan gjøre unntak for å ta høyde for markedsverdien til opprinnelsesgarantien dersom dette ikke er hensyntatt i støttenivået for produksjonen som mottar støtte. Elsertifikatsystemer er listet opp som en type støttesystem der man går ut fra at markedsverdien til opprinnelsesgarantier er hensyntatt. For norske aktører vil dette bety at produsenter som mottar elsertifikater fortsatt vil kunne tjene penger på salg av opprinnelsesgarantier.

Bestemmelsene i fornybardirektivet om opprinnelsesgarantier må ses i sammenheng med det reviderte elmarkedsdirektivet om varedeklarasjon. Det er foreslått et minimumskrav til informasjon som må være på strømkundenes faktura. Ett av disse er krav til presentasjon av varedeklarasjon. Kraftleverandørene gis et større ansvar for å beregne og presentere varedeklarasjon på leverandør- og produktnivå overfor kundene. NVE bemerker at de nye kravene til kraftleverandøren vil kunne medføre endret forvaltning av ordningen med varedeklarasjon.

Større andel fornybar varme og transport

I det nye fornybardirektivet legges det stor vekt på å fremme økt fornybarandel innen varmeproduksjon og transport. Det stilles også krav om informasjon til fjernvarmekunder, kunderettigheter og tredjepartsadgang. Dersom fornybardirektivet vurderes som EØS-relevant, vil det medføre nytt regelverk i Norge, og det bør vurderes nærmere hvordan dette kan fremme fornybar- og klimamål. Kravene til fornybarandel i varmesektoren kan gi litt spesielle utslag for Norge på grunn av regneregler og den særnorske andelen elektrisitet i varmeforsyningen.

NVE anbefaler derfor å vurdere nøye hvilke deler av kravene på dette området som er relevante. Kravene til fornybarandel i transport vil neppe være vanskelige for Norge forutsatt fortsatt vekst i andel el-biler og bruk av biodrivstoff. Nye miljøkrav til bioenergi kan imidlertid gi utfordringer.

Økte miljøkrav til bioenergi

Direktivet skjerper kravene til bioenergi for å sikre at denne blir produsert på en bærekraftig måte. Dette skal skje både ved å begrense produksjonen av biodrivstoff fra matvekster og ved økende krav til reduksjon i klimagassutslipp fra hele produksjonskjeden, inkludert de indirekte virkningene ved endret arealbruk. Direktivet varsler at på flere punkter vil kravene bli vurdert og kanskje skjerpet mellom 2020 og 2030.

NVE anser at regelverket for bioenergi er dynamisk. Alle nye prosjekter og tiltak for å produsere og bruke bioenergi bør derfor ta høyde for slike endringer. Produksjon av såkalt avansert biodrivstoff får med direktivet god drahjelp ved at det stilles økende krav om andel avansert biodrivstoff. For Norge betyr dette at markedet for biodrivstoff til bl.a. transportsektoren vil endres, men samtidig gir det markedsmuligheter dersom man lykkes med energiproduksjon av avfall fra skogbruket og andre sektorer.

I lys av de skjerpede kravene som stilles til bioenergi, mener NVE at det kan være hensiktsmessig med en nærmere vurdering av konsekvensene for varmeproduksjon og transport i Norge som følge av det reviderte fornybardirektivet.

Fornybare plusskunder og fornybare energisamfunn

I det reviderte fornybardirektivet er det nye bestemmelser om strømkunder med egenproduksjon (prosumenter) og fornybare energisamfunn. Bestemmelsene dekker tilsvarende – men ikke alltid identiske – krav som i det reviderte elmarkedsdirektivet. Ved vurderingen av det reviderte fornybardirektivet bør man derfor hensiktsmessig se bestemmelsene om fornybare energisamfunn i sammenheng med artikler 15 og 16 i det reviderte elmarkedsdirektivet.

2. Styringssystemet for energiunionen og klimahandling

Sammenheng med nasjonale fornybarmål

Det reviderte fornybardirektivet skal sørge for at EUs totale andel fornybar energi økes fra 20 til minst 32 prosent i perioden fra 2021 til 2030. Innen 2023 skal Kommisjonen vurdere fornybarmålet, med den hensikt å legge frem juridisk forslag for å oppjustere fornybarmålet. Hvert medlemsland setter sitt nasjonale bidrag til økt fornybarandel i nasjonale energi- og klimaplaner, som er regulert i forordningen om et styringssystem for energiunionen og klimahandling.

Når et medlemsland utarbeider nasjonale energi- og klimaplaner, kan medlemslandet vurdere å bruke en indikativ formel for å beregne sitt bidrag til økt fornybarandel. En slik beregning tar høyde for fornybarmålet medlemslandet skal oppnå i 2020, i tillegg til faktorer som GDP per capita, potensialet for økt fornybarandel og overføringskapasitet. Kommisjonen skal bruke denne formelen i sin tilbakemelding på nasjonale energi- og klimaplaner som et mål på hva som er forventet at medlemslandene bidrar med, men andre relevante hensyn skal også telle med.

Sammenheng med overordnede mål for energi- og klimapolitikken

Styringssystemforordningen innebærer at hvert medlemsland skal utarbeide nasjonale energi- og klimaplaner hvert tiende år, og en langsiktig plan med et 30 års perspektiv. Etter NVEs vurdering er det positivt at EU ser på hvordan hvert land kan bidra til å oppnå flere målsetninger, og legger opp til en arbeidsprosess for å koordinere planer og rapportering på energi- og klimaområdet i EU. En eventuell gjennomføring i Norge vil kreve omfattende koordinering mellom ulike fagmiljøer på klima- og energiområdet. En tidlig kartlegging av koordineringsbehovet og avklaring av ansvar for innsamling og rapportering av data, vil være hensiktsmessig.

Dersom styringssystemforordningen vurderes som EØS-relevant og innlemmes i norsk regelverk, bør det også avklares frister for Norge til å gjennomføre arbeidet med en nasjonal energi- og klimaplan. En innlemmelse av styringssystemforordningen i norsk regelverk vil, slik NVE ser det, innebære kontinuerlig arbeid med å utarbeide, oppdatere og rapportere på både en nasjonal energi- og klimaplan og en langsiktig strategi. Det er også mulig at EU sitt klimamål justeres opp i forbindelse med rapportering under Paris-avtalen. I tillegg kan EU justere sitt fornybarmål underveis. Dette vil påvirke Norges energi- og klimaplan og langsiktige strategi dersom forordningen innlemmes i norsk rett.

Uavhengig av økte ambisjoner på sikt, vil gjennomføring i Norge kreve mer koordinering og arbeid mellom ulike modellmiljøer på klima- og energiområdet enn det som er tilfellet i dag. Videre vil allerede etablerte mål for Norges energi- og klimapolitikk mot 2030, og videre mot 2050, bidra til at analyser av planlagte virkemidler og tiltak har et sterkere utgangspunkt.

3. Energieffektiviseringsdirektivet

Overordnede og indikative mål for energieffektivisering

Norge har ikke tatt tidligere energieffektiviseringsdirektiv, og har derfor ikke til nå operert med effektiviseringsmål. Det er derfor noe usikkert hvilken total virkning implementeringen av direktivet vil ha.

Energieffektiviseringsforpliktelse

NVE vil peke på det må gjøres en del analyser og beregninger i forbindelse med implementering av direktivet. Det kan også bli behov for å gjennomføre tiltak for å møte kravene til måling og verifisering av effektiviseringstiltak.

Måling av varme, el og gass, og fakturainformasjon

Når det gjelder krav til måling og fakturering i energieffektiviseringsdirektivet, er dette tatt ut av artikkel 9, 10 og 11. Kravene som ligger igjen i disse artiklene inneholder etter NVEs syn ikke noen vesentlige endringer i kravene.

I det nye elektrisitetsdirektivet er det imidlertid laget overlappende krav om både fakturering og måling av elektrisk energi. Kravene i elektrisitetsdirektivet går imidlertid mer i dybden samtidig som det dekker innholdet i kravene som står i energieffektiviseringsdirektivet. For eksempel står det i både elektrisitetsdirektivet artikkel 18 (2) og i energieffektiviseringsdirektivet artikkel 11 at faktura og fakturainformasjon skal være gratis å motta for strømkunden.

Med hilsen

Anne Britt Leifseth
vassdrags- og
energidirektør

Christine Elisabeth Kiste
avdelingsdirektør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: